

Nume: _____ Data: _____

FIȘĂ DE LUCRU – EDUCAȚIE MEDIA

Fapte și opinii / Ce sunt deepfake-urile?

Citește cu atenție textul.

Un deepfake este un videoclip, o poză sau o înregistrare audio creată sau modificată cu ajutorul inteligenței artificiale pentru a arăta sau a suna ca și cum o persoană ar face sau ar spune ceva ce, de fapt, nu a făcut sau nu a spus niciodată.

Tehnologia analizează mii de poze sau înregistrări reale cu o persoană, învață cum arată sau sună aceasta, apoi poate genera imagini sau sunete noi, foarte asemănătoare cu cele reale — uneori greu de deosebit de adevăr.

Deepfake-urile pot fi folosite și în moduri neutre sau amuzante (de exemplu, în filme, pentru a întineri sau îmbătrâni un actor), dar sunt folosite adesea pentru a induce în eroare — pentru a face pe cineva să pară că a spus ceva ce nu a spus sau pentru a răspândi informații false.

Există și indicii care pot ajuta la recunoașterea unui deepfake: mișcări nenaturale ale gurii sau ale ochilor, lumină sau umbre care nu se potrivesc, degete sau mâini desenate greșit sau un ton al vocii ușor „robotic”.

Știi că? Un cont de pe o rețea de socializare, care postează deepfake-uri cu un actor cunoscut din Hollywood, a adunat milioane de urmăritori — chiar dacă toate videoclipurile sunt clar etichetate ca fiind create prin inteligență artificială, ca parte a unui proiect artistic.

Postarea lui Andrei, 10 ani (rețea de socializare):

Azi am văzut un videoclip în care părea că un actor celebru spune ceva foarte ciudat, dar mama mi-a zis că e un deepfake, nu e real! Cred că e uimitor cât de bine arată, aproape că nu mi-am dat seama. Mama a spus că trebuie să fim atenți la mișcările gurii, pentru că uneori nu se potrivesc perfect cu cuvintele. Mie mi se pare puțin înfricoșător că oricine ar putea face asta despre orice persoană. Părerea mea este că ar trebui să existe reguli mai stricte despre folosirea acestei tehnologii.

De reținut: De cele mai multe ori, informațiile pe care le citim pe internet (postări, comentarii, recenzii) sunt un amestec de fapte și opinii. De aceea este important să învățăm să le recunoaștem și să facem diferența între ele.

Fapt sau opinie – care e diferența?

Un **FAPT** este o împrejurare reală, o acțiune sau un fenomen care poate fi observat sau verificat. Faptele sunt universale, adică apar la fel, indiferent de cine le privește.

O **OPINIE** este o părere personală, cu care putem fi sau nu de acord. Opiniile pot diferi de la o persoană la alta.

*Ca să exprimăm opiniile ne folosim de cuvinte ca **părerea mea este că, eu cred că, mi se pare.***

Exercițiul 1. Găsește faptele și opiniile din postare

Recitește postarea de mai sus. Găsește și notează **3 fapte** și **3 opinii**.

FAPTE	OPINII

Exercițiul 2. Completează cu un cuvânt potrivit

Completează spațiile libere cu un cuvânt sau o expresie potrivit(ă), astfel încât enunțul să devină o **opinie** (de exemplu: *părerea mea este că, înfricoșător, eu cred că, mi se pare, amuzant etc.*)

- _____, deepfake-urile sunt una dintre cele mai îngrijorătoare invenții recente.
- Faptul că un videoclip fals poate arăta atât de real mi se pare _____.
- _____ că ar trebui să existe reguli mai stricte despre folosirea acestei tehnologii.

Exercițiul 3. Transformă fapt ↔ opinie

Exemplu: Fapt: Un deepfake este creat cu ajutorul inteligenței artificiale, pe baza a mii de poze sau înregistrări reale. → Opinie: Cred că este uimitor și puțin înfricoșător, în același timp, cât de reale pot arăta aceste falsuri.

a) Fapt: Deepfake-urile pot avea mișcări nenaturale ale gurii sau ale ochilor, ca indiciu că sunt false.

Opinie: _____

b) Opinie: Ar trebui să existe reguli mai stricte pentru folosirea acestei tehnologii.

Fapt: _____

Exercițiul 4. Analizează informația

Bifează întrebările pe care ar trebui să ți le pui atunci când citești o informație pe internet.

- ☐ Cine a publicat informația?
- ☐ Există dovezi care o susțin?
- ☐ Pot verifica informația și în alte surse?
- ☐ Îmi place această informație?
- ☐ Autorul prezintă un fapt sau o opinie?
- ☐ Sunt indicate sursele informațiilor?

Exercițiul 5. Gândește critic

Un coleg îți spune:

„Am citit că oricine poate recunoaște imediat un deepfake, cu ochiul liber, fără nicio dificultate.”

1. Ți se pare o afirmație ușor de crezut sau greu de crezut? De ce?

2. Ce spune textul despre cât de greu poate fi să recunoști un deepfake?

3. Ce ai face dacă nu ești sigur dacă un videoclip e real sau nu?

Surse de documentare

- Encyclopaedia Britannica – Deepfake: <https://www.britannica.com/technology/deepfake>
- MIT Media Lab – Detect Deepfakes: <https://www.media.mit.edu>
- Common Sense Media – Deepfakes: <https://www.common Sense.org>